

SÜMEGE ÉS VIDÉKE

Megjelenik minden vasárnap.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Sümege, Horvát Gábor könyvkereskedésében.

Előfizetési árak:
Egész évre 8 K, félévre 4 K, negyedévre 2 K. — Egyes szám ára 20 fillér.

Hirdetések egység szerint.
A nyílt tér sora 1 korona.

A modern mezőgazdaság.

Irta: Ereky Károly.

Földmives néptünk sorsán azzal segíthetünk legbiztosabban, ha a magyar mezőgazdaságot modern alapokra fektetjük, azaz műszakilag és kereskedelmileg szervezzük. A műszaki szervezés általános elveit nem szükséges méltatni. Szemlünk előtt történt esetek bizonyítják a fontosságát. Van olyan földbirtokos, kinek gazdasága jó aratással és bő takarmányterméssel jutalmazza fáradozását, gyönyörű állatállománya van és cselédjeivel meg munkásaival együtt évről évre gyarapszik, míg a másik földbirtokos kezében ugyanaz a gazdaság tönkre megy és semmitsem jövődemel. A jó gazda sikereit létrehozó, úgynevezett jó gazdálkodás szervező tevékenység, amelyik akár öntudatosan, akár öntudatlanul, mindenkor természettudományi elveken nyugszik. Az alábbiakban nagy vonásokban ismertetem ezeket a természettudományi alapelveket.

A mezőgazdaság alapja a növénytermelés. Az állattartás már a termelt növény egyik értékesítési módja és ha szoros kapcsolatban áll is a földműveléssel, van sok olyan mezőgazdasági üzem, amelyik nem foglalkozik haszonállattartással. A mezőgazdaság modernizálásának leghatalmasabb, mintegy fundamentális emeltyűje tehát a növénytermelés fokozása és csak segítségével lehet aztán az állattenyésztés növelésére is gondolni, ahol azonban a dolog természete szerint a növénytermelés meg az állattenyésztés fokozása közt a kölcsönösség fennáll. Ismerkedjünk meg tehát először a növénytermelés természetrajzával.

A növényt a napsugár melege és fénye rakja össze szénából és a talaj tápsóiból meg nedvességéből. Az egyes folyamatok következőképpen futnak le. A növény zöld-része a légkörből, gyökere pedig a talajban levő légrészecskékből leheli be a szénavat. A tápsókat hasonlóan a talajból szívja fel olyformán, hogy a tápsók a felmelegedett talaj nedvességében felolvadnak és a gyökéren át felszívódnak. Kísérleti adatok szerint egy kiló buza előállításához a szükséges nitrogén, káli és foszfor sokat a növény csak úgy képes megszerezni, ha ötszáz liter vizet szív fel a gyökerein és párologtat el zöld részein keresztül. Ezért szárad ki a talaj a buza termés ideje alatt. A növénynek tehát, mint látjuk, szüksége van arra, hogy a talajban sok tápsó, levegőrészecske és nedvesség legyen s emellett a talaj éjjel-nappal meleg maradjon. És ha a növénytermés nagyságát fokozni akarjuk, akkor arra kell törekednünk, hogy ez a négy termelési tényező az agrikulturn fizika és kémia törvényei szerint kellő mennyiségben legyen jelen a talajban.

A mezőgazdasági munka akkor halad helyes sorrendben, ha a felsorolt agrikulturn fizikai és kémiai tényezők a földmunka és trágyázás révén helyes arányban csoportosulnak. És bármilyen új üzemterv, növényforgó vagy földmunkarend megírásáról essék is szó, vezérszempontunk mindig az legyen, hogy a földet mindig a felsorolt tényezők érdekében kell megmunkálás tárgyává tenni és a növénytermelő üzemet ugyancsak ebből a célból kell összerendezni. A jó gazda munkabeosztása is, (akár tapasztalásból, akár elméleti uton szerezte ismereteit), mindig eme növénytermelő tényezők megjavítását

célozza. Néhány, a mindennapi mezőgazdasági munka hatását ismertető példa világot vet az itt elmondottakra.

A gyakorlati életben a talaj tápsóit a gazda olyformán adja meg a földnek, hogy az istállótrágyát a talajba beleszántja és ugarolással a föld ellenállását elősegíti. A helyben képződött termőtalajnál elegendő ez a tápsóképzés, de az odahordott talajnál (a völgyek iszapolt termőföldje) föltétlenül gondoskodnunk kell a káli és foszfor sok helyettesítéséről, mert ellenkező esetben a talaj termőképessége nem növekedhetik. Az agrikulturn kémia törvényeit manapság Magyarországon még a jó gazdák közül is kevés veszi figyelembe, tehát ezekkel itt nem is foglalkozom, hanem áttérek az agrikulturn fizikai jelenségek ismertetésére, amelyek a legtöbb gazdaság földművelési munkakörét irányítják.

A szántás, boronálás, kapálás, szóval az összes mehanikai földmunka, de meg az ugarolás, istállótrágyázás és zöldtrágyázás is azt célozzák, hogy a föld a növénytermelésre fizikailag előkészítették. A szántás és kapálás révén a föld szellőzik, pórusai megtelnek levegővel, a benne levő talajbakteriumok oxigénhez jutnak, megszaporodnak s a földben levő szemes gyökérmaradékokat és trágyarészeket megemésztik, miáltal szén- és keletkezik és a föld magdagad, megreked, akár csak a kenyértészta az élesztő hatására. Mivel pedig a szerves részek rothadása melege is fejlődést, a megtrágyázott föld a mehanikai megmunkálás révén átmelegszik és a nap melege nélkül éjjel is meleg marad egész tömegében. Még egyéb fizikai kihatása is van azonban a trágyázásnak és a földmunkának. A trágya szerves anyagának vízfogó képessége négyszer akkora mint a homoké, s így a szerves anyag, az úgynevezett húmmusz, a föld nedvtartalmát is növeli, illetőleg szabályozza. Mint látjuk tehát a földművelés itt felsorolt munkái valamennyien közrehatnak abban, hogy a talaj fizikai tulajdonságait, tudniillik nedvességét, légtartalmát és melegségét szabályozzák. Két példában, 1) a fekete és a zöld ugarolás ismertetésével, 2) a növény váltógazdaság ismertetésével megvilágítom az agrikulturn fizikai fontosságát.

1) Az ugar. A legtöbb gazda hive a fekete ugarnak, mert a) a fekete ugar többszörös szántás és boronálás révén elmállik, azaz káli és foszfort képez és benne a szabadon élő baktériumok (azotabakter) segítségével a föld nitrogéntartalmát is megnöveli. b) A buza s általában a gabona termelés után a föld fizikailag elromlik. A rácsapódó eső a talaj felső rétegét kiiszapolja, kiszárítja és kemény hártával a légkörtől elzárja, úgy hogy a baktériumok munkája is megszűnik benne, szóval a talaj kihűl, kiszárad és elveszti léggel töltött lukacsait, mint a keletlen kenyér. Az ugar ebből a betegségből meggyógyítja a földet s olyan puhává teszi mintha perzsa szőnyeg lenne.

A legtöbb modern gazdaságban ma már nincsen fekete ugar. Helyébe lépett a zöld ugar. Nézzük csak képes-e a zöld ugar a talaj kémiai és fizikai követelményeit oly mértékben kielégíteni, mint a fekete. A fekete ugar azzal szerzi meg a nitrogén, foszfor és káli tápsókat, hogy mehanikai munka és bakteorológiai befolyás következtében elmállik, illetve nitrogént gyűjt. A zöld ugar ugyancsak elvégezheti ezt a munkát. A hüvelyesekkel beültetett föld több nitrogént gyűjt össze

mint a fekete ugar és az elmállás proceszusa is nagyobb a növénytermelés alatt, mint a parlagon heverő földben. Ami pedig a talaj fizikai megjavítását illeti, a zöld ugar alá rejtett föld, ha előzetesen jó mély szántással megporhanyósítottuk, kitűnő táplálékot nyújt a baktériumoknak, úgy, hogy a baktériumoktól kilehelt szén- és foszfor megkeleszti a földet, a légrészecskéivel meggazdagított talajban megindul a nedvesség meg a meleggűjtő munka. A fekete ugarnak csak egészen nehéz, szivós és gazos agyag talajnál van létjogosultsága, ahol siettetni kell az eső csapódásával és gyakori földmunkával, azaz szellőztetéssel a földben levő tápsók elmállását s vele kapcsolatban a talaj fizikai megjavítását. A közpeltalajokon megengedhető még a nyári ugar is, de a homokon, könnyű talajon a zöld ugar felel meg legjobban talajjavító kötelességének, tehát alapelv, hogy a gazdaság mindig zöld legyen.

2. A növényváltógazdaság. A gazdaságokban a növényforgó főképpen a talaj fizikai megkiméltése céljából történik. Mint előbb említettük, a gabona után a talaj fizikailag tönkre megy, mert az eső kiiszapolja a föld felső kérgét, továbbá a gabona gyökere nem hatol le mélyre s így a talaj felső kérgét meríti ki legjobban. Ez ellen a két rontó hatás ellen legjobb javító módszer a növényforgó. A gyakorlatban rendszerint őszi gabona, kapás, tavaszi gabona és hüvelyes váltják fel egymást a felirt sorrendben. Ennek a növényforgónak az az előnye, hogy a kapálással a gabonától megrontott föld fizikailag helyre jön, a hüvelyesek révén pedig a tápsókat szerzi vissza és végül a mélyreható gyökérendszere segítségével a talajnak a gabonától megkimélt termőereje is kihasználható.

Az ugarolás és növényforgó ismertetése azt mutatják, hogy a földmunka és a növénytermelés helyes beosztása a talaj kémiai és fizikai elvei alapján történik, ami megokadhatja az is, hogy miért helyezem erre részemről is a hangsúlyt. Természetesen nem szabad elhallgatni, hogy a növénytermelés szervezését még a munkás kérdés, az iga erő nagysága, a forgó tőke és a kereskedelmi viszonyok is befolyásolják. Hangsúlyozom azonban, hogy a jó gazdálkodás lényege a műszaki szervezésben áll, mert lehet valakinek mégannyi pénze és rendelkezésére állhat mégannyi munkaerő is, növénytermése csak akkor fog jövődelmet hozni, ha a földjét nem zsarolja ki, azaz ha gazdaságát az agrikulturn fizika és kémia törvényei alapján szervezi.

A növénytermelésnek mint vállalatnak az a célja, hogy a gazdának pénzbeli jövődelmet hozzon. Más szóval a növénytermést értékesíteni kell. A termelt növények egy részét a gazda eladás útján értékesíti. Például, az árak megszabása azonban nem áll hatalmában s így ha még oly jól gazdálkodik is, ki van szolgáltatva a kereskedelmi konjunkturák szeszélyének. Ez ellen a gazdák értékesítő szövetkezetek létesítésével védekezhetnek, ami azonban mint közgazdasági kérdés nem tartozik ide.

A termelt növények másik részét a gazda nem adhatja el. A takarmánynövények és az atomszalma ugyanis egyrészt korlátolt piaccal rendelkezik, másrészt pedig a bennük levő szerves anyagot vissza kell adni a földnek, hogy fizikailag megjavítsa a talajt és a bennük levő káli, nitrogént meg foszfort ugyancsak vissza kell adni a földnek, hogy

a talaj tápsó tartalmát megnöveljük. A gazda tehát úgy a piac hiányából kifolyólag, mint növénytermelése érdekében leghelyesebben cselekszik, ha a takarmány és alom termését használatlaltartásban értékesíti. (Az igásállattartásban elhasznált takarmány és alom csak teher a gazdaságra, azzal itt nem foglalkozunk.)

A takarmány és alomértékesítésre a gazdának azt a használatlaltartást kell kiválasztania, amelyik a takarmányt és alomkészletet a legnagyobb tiszta jövedelemmel értékesíti. Erre vonatkozólag álljon itt egy példaszámítás. Megfigyelés alapján tudjuk, hogy 100 kg széna összetételű takarmányszárazanyag évi közép értékben ad

fiatal marhanevelésnél	7 kg	élsúlyt
göbly hizlalásnál	5-5	»
tehéntartásnál	42 liter	tejet
hússzertéshizlalásnál	20 kg	élsúlyt

Mivel az árak vidékenként változnak, minden gazdaságban külön kell kiszámítanunk azt, hogy a példaképen felsorolt használatlaltartás módjai közül melyik értékesíti a 100 kg takarmány szárazanyagot legdrágábban. Példaképedveért tegyük fel, hogy egy gazdaságban évtizedek közepéig a fiatalmarha élonek ára kilónként 70 fillér, a kihizott göblyé ugyanott 75 fillér, a sertés é 1 korona és a tej literje 16 fillér. Kérdés, hogy milyenek akkor a takarmány értékesítési viszonyai. A felsorolt esetekben, 100 kg. takarmány száraz anyag értékesítési összege

fiatal marhanevelésnél	7-szer	70=	4-90	K
göbly hizlalásnál	5,5-ször	75=	4-12	»
tehéntartásnál	42-szer	16=	6-72	»
hússzertéshizlalásnál	20-szor	100=	20-00	»

Mivel ezek az értékesítési árak faluról-falura változnak, számbeli példánk csak utmutatóként szolgál, hogy mi módon lehet a használatlaltartás takarmányértékesítő viszonyait kis üzemben megvizsgálni. Nagyobb uradalomban, ahol több ezer métermázsza takarmány és alom értékesítéséről van szó, ez a számítás nem elégséges. Ott már figyelembe kell venni az alom értékét is és azon kívül a trágyatermelést, a tőkebefektetés kamatait, a munkabért, adót, biztosítást és egyéb üzemi kiadásokat is és ezeket a tételeket algebrai egyenletekben csoportosítva, tudjuk csak megállapítani, hogy melyik használatlaltartás a legjövődelmesebb.

A gazdasági üzemszervezetben, néhány kiszakított esettől is láthatjuk, óriási szerep jut a szervező erőnek, s példák igazolják, hogy sikereket is lehet ezen a téren elérni. A német mezőgazdasági egyesület legújabb évkönyvében olvasom, hogy Sziléziában egy hideg, magason fekvő, meszes talajú gazdaságban, a növény forgó helyes megválasztásával a takarmány termelés és használatlaltartás megnövelésével és ezzel kapcsolatban a bő istálló trágyázással a 25000 márká évi ráfizetéssel szemben, a birtokrendezés első évében a tiszta jövedelem 9800 márká volt, a második esztendőben pedig már 25000 márkára emelkedett.

Ilyen példák a német munkás és gazdálkodási viszonyok szemtől szembe való megismerése érlették meg bennem azt a meggyőződést, hogy Magyarország mezőgazdaságát is modernizálnunk kell, ha a lakosságnak nagy részét kitevő magyar földműves nép sorsán javítani akarunk.

Reáliskolánk Budapesten

Irtá: Popovich M. Miklós.

II.

Ebéd után villamoson egyenesen a Szabadság-térre mentünk. Ezen a téren, illetőleg ennek a helyén állott a Neugebäude, az a hatalmas épület-kolosszus, melyben valamikor az összes Pesten tartózkodó katonaság kaszárnyái voltak. Ez épület börtönének egyik cellájában töltötte gr. Batthyány Lajos is utolsó napjait. Mindezen szomorú emlékek helyén ma már gyönyörű virágágyakkal körülvárt díszes paloták hirdetik a magyar építés és műveltség fejlődését. A tér palotái közül kiemelkedik az új bőrre modern stílusú és a postatakarékpénztárnak dús majolika-díszrel ékített magyar stílusú épülete. Következett a bazilika v. Szt. István templom megtekintése. E templom keletkezésének története kerek száz évre nyúlik vissza, s csaknem tíz millió koronába került. A monumentális hatás Ybl mester érdeme, bár a belső berendezés Kausertől való. A kupola mozaik és nem mozaik falképei Lotz mesterünk kezét és lelkét dicsérik. Az oldal oltárok korai renaissance stílusban vannak. Stettka Gyula feszületképének párja Benzur Gyula hódoló Szent Istvánja a Madonna lábai előtt; László király szobra Padru sz mester, Szt. Gellért és sz. Imre Strobl mester alkotása. A szentély igazi nagyszerűsége az oltár fölött álló öt angyalkép harmoniája. Benzur e képen a szentmise egyes részeit mutatja be, szinte mozogni átszó fehér angyalokban megtestesítve.

A Dunaparton láttuk Petőfi, br. Eötvös József és Deák Ferenc szobrait. A lánchíd és a tud. akadémia palotája közötti téren áll gr. Széchenyi István ércszobra, mely védőleg tekint a nagy hazafi eme korszakalkotó intézményeire. Láttuk az akadémia falában a magy. tud. akadémia megalapítását megörökítő ércreliefet, midőn gr. Széchenyi István, mint fiatal huszárhadnagy, egyévi jövedelmét (60 ezer forintot) ajánlja fel.

Ezután Steindl J. remekéhez, a csúcsíves stílusban épült gyönyörű országházához értünk. Már messziről tündöklő a nap sugarai által megáryozott kupolája. Az építés eme remekének méltó kiegészítését képezi egyik nagytehetségű szobrászunknak, Zala Györgynek — gr. Andrássy Gyulát ábrázoló lovaszobra. Kalauzunk segítségével láttuk a képviselőház folyosóját, tanácsstermet gyönyörű karzataival, jártunk a buffet-ben, melynek falait Kriesch Aladár festményei díszítik s melynek erkélyéről a legszebb panorámában gyönyörködhetünk — a budai oldal festői tájában s a lábunk alatt hőmpölygő szöke Dunának merész ívű hidjaiban. Innen a fölépcsőházba mentünk, mely a nagy kupola csarnokába vezet s melyet hazánk uralkodóinak, királyainak s nagy vezéreinek szobrai ékítenek.

Kijöve a parlamentből, a ragyogó aranydísz, csillogó márványlapok, szönyegek és a legpazarabb festés hatása alatt mintegy megdermedve állunk meg, hogy a főkaput őrző hatalmas oroszok között is gyönyörködhetünk. Innen a kúria palotája gyönyörű lépcsőházának megtekintésére indultunk. Amerre csak nézünk, minden márványból van. Felül a lépcsőház csarnokának közepén Justitia, az igazság istenasszonyának nagyméretű alabastrom szobra trónol, művészies keretül szolgál a csarnok színes márvány padozata, falai, oszlopai és lépcsői, melyek hazai márványbányáink gazdagságának bizonyítékai.

Most gőzhajóra ülve, a Margit-szigetre mentünk, hol jól eső pihenőt tartottunk s

uzsonna mellett hallgattuk a katonai zenekart. Mikor a fiúk végeztek nagyszámú képeskártyák megírásával, lóvonaton mentünk a sziget tulsó végére, hol a világhírű fürdő, kénes forrás vizét, visszajövet pedig a Szt. Margit zárda romjait tekintettük meg. Ezután sietve — bár fájó szívvel, hagytuk el a szigetet, hogy a nemzeti színház esti előadásáról meg ne késünk. Kár, hogy kedvezményes jegyünk erre az estére szűlt, mert Henry Bataille »Nászinduló« színműve lévén műsoron, tanulóinknak nem nagy öröme szolgált, hisz — különösen a kisebbek, meg sem értették P. Márkus Emilia játékát. Mégis, legalább látták a főváros egyik színházát. Színház után megvacsoráltunk és fáradtan tértünk nyugodni.

Másnap pünkösd hétfő reggelén kissé elaludtunk, 9 óra körül indultunk a központi vásárcsarnokba, innen a nemzeti múzeumba, melynek természetrajzi osztályában és régiségtárában töltöttük a délelőt. Ebéd után a kerepesi temetőben látogattuk meg nagyjaink sírhelyeit (gr. Batthyány Lajos, Kossuth Lajos, Deák Ferenc, Erkel, Klapka, Munkácsy stb.) Kossuth Lajos sírjánál Popovics tanár lelkes hazafias beszédet intézett az ifjúsághoz a nagy halottáról.

Aztán az eskütéri hídon át Budára mentünk. A híd egyetlen íve fölött áll a budai oldalon Szt. Gellért ércszobra, jobbáiban keresztet tartva, míg lábánál egy pogány csúszó alakja látható, jelképezvén az igaz hit diadalát.

Miután az alagútba benézünk, a várba siklón mentünk fel. Sétáltunk a várkertben, láttuk Szavojai Jenőnek, a zentai hősnök lovasszobrát, a királyi vár kapuját őrző kőoroszlánokat, Mátyás király vadászát ábrázoló szoborcsoportozatot. Megnéztük az udvari kápolnát és lovardát s az előtte álló ércsíkközt, Vastag Gy. kitűnő állatszobrászunk remekét. Láttuk még a honvédelemeket, a honvédelmi minisztérium, pénzügyminisztérium és a miniszterelnöki palotákat. A Mátyás-templom, mint magyarországi csúcsíves építészeti remeke, sok kincset zár magában. Gyönyörűek Székely Bertalan falfestményei és üvegmozaik ablakjai. A halászbástya Szt. István és Hunyadi János szobraival s oszlopos arkádjával Schulek mester alkotása.

Ránk esteledett, kissé az eső is megeredt, siettünk vissza a pesti oldalra, hogy az Uránia színház esti előadásáról meg ne késünk. Itt Pulszky és Láng »Hellasz földjén« c. darabját mutatták be. Az előadás nagyon tanulságos volt. A rohamosan fejlődő kis Cserégszék nagyjait, gazdag műkincseit, iparát és kereskedelmét láttuk elvonulni szemünk előtt.

Ezzel szállásunkra s nyugalomra tértünk. Másnap reggel hagytuk el a fővárost, nemcsak okulva a tapasztaltakon, hanem kellemes s öröklé feledhetetlen kirándulás emlékével hozva magunkkal.

Forgács.

E rovatban elpanaszoltuk, hogy Sümegen nincs méhészet. A *Keszthelyi Hírlap* átvette sorainkat, de a következő megjegyzést fűzi hozzá:

„Persze, hogy nem tiz ott a nép méhészetét, mert arra nem tanítják meg. A sok politikai fáklvás zene meg bankett elveszi a figyelmét a redlis dolgoktól.”

Hát ez a vád alaptalan. Igenis volt városunkban 6 év alatt két politikai fáklvás zene és két politikai bankett. Tehát 3 évre

Az első dunántuli gőz- műfestő- vegyitisztító és pliszérozógyár fióktelepe Vadász Adolf divatárú kereskedőnél

S ü m e g e n .

Elfogadok a cég részére e szakmába vágó legkényesebb ruhaneműek vegyileg való tisztítását, foltok és pecsétek eltávolítását, valamint bármily ruhaneműeknek gőzzel történendő minden színre való megfestését.

A ruhaneműk festésénél az elfejtés felesleges.

esik egy-egy. Egyik fáklyás zene Bartha Miklós és Holló Lajos tiszteletére volt. Az alkotmányjogi harcok forró napjaiban. Bartha a tollnak nagymestere, a magyar szellem lánglelkű apostola bizony ellenfeleitől is tiszteletet érdemelt. Mert fényes tehetségét egész életén át a magyar szabadság és függetlenség erősítésére fordította. Holló a magyar parlament vezéralakja. Amikor mint fiatal képviselő szűzbeszédét elmondta, oda ment hozzá Csanády Sándor, akit régi kerületéből kibuktatott s így szólt hozzá:

„Öcsém, most már nem haragszom, hogy megbuktattál.”
Azóta Holló a magyar politikai élet előkelő tagja.

Fáklyás zenével tisztelte meg őket Sümeg polgársága azokban a forrongó izgalmas napokban. Azért is, hogy a saját lelke szorongó érzésén tágitson valamit.

A másik fáklyás zene Eitner Zsigmondot tisztelte meg, mikor az örökre emlékezetes december 13-iki gyűlés után hazaérkezett.

Politikai bankett is kettő volt 6 év alatt (A március 15-iki társas vacsorákat nem számítom politikainak.) Egyik Ugron Gábor tiszteletére. Hej micsoda szívet eltöltő gyönyörűséggel fizetett ő ezért a bankettért. Két beszéd volt, olyan, amilyent még Sümegen nem hallottunk soha. És nem is felejtik soha, akik hallották. A vidéki falukból is jött be egy csomó polgár, hogy hallhassa Ugront. A másik 1906 február hónapjában az országgyűlés szétkergetése után, amikor a csendőrség a sümegi népgyűlést eloszlatta.

A másik vád, hogy a népet nem tanítják. Tanítják, de nem tanul. Volt ebben a járásban egész sereg gazdasági előadás. Téli esti előadások, amiket a miniszter megbízásából tartottak. Pár előadás után Sümegen és a járás legtöbb községében kötéllal sem lehetett hallgatni fogni. Tartott előadást 2 szőlőszeti tanár. Hallgatták a tanítók meg a nagyobb szőlőbirtokosok. Itt volt a keszthelyi gazdasági intézet 3 tanára és a csáktornyai kerület szőlőszeti felügyelője. Uram, Istenem, ezeknek az előadásoknak fele is alig telt el, a polgárok egyenkint csomolyogtak alig maradtunk a végére 8-10-en. Tartott előadásokat a gazdakör is akárhányat, a hallgatóság az intelligenciából került ki, pedig mások is, magam is buzdítottuk a népet az előadásra.

Valami 3 méhészeti vándortanár is volt már itt. Az üres teremnek magyarázták a méhészkedést. Alig 4-5-en vettünk részt.

A múlt vasárnapok egyikén magyaráztam a városháza előtt kaszinózó földnépének, milyen áldásos lesz a szeptemberben megnyíló állami iskola. Ingyenes tanítás lesz, meg majd szervezik az önálló gazdasági ismétlő iskolát is.

— Minek az, jegyzik meg. Megtanítjuk mi a magunk gyerekeit magunk is.

Most, hogy a női kézi munka ingyenes tanfolyamát szerveztük, több földmives gazdát is megkértem, hogy küldjék el lányukat. Megigérték. Eljött — egy. De az őszszel újra megpróbálom.

A mi népünk jó nép, de a magyar paraszt konzervatívizmusa hatványozva van benne. Alig lehet valami új dologra rákapatni. Talán az új generációnak több hajlandósága lesz a tanulásra.

Az a pár bankett és fáklyászene bizony nem tett kárt benne. A realis dolgoktól el nem vonta. Arra pedig nagyon jó volt, hogy ennek a földnek a szeretetét hirdette, aztán meg egy kalap alá boronálja az intelligens, a kereskedő, az iparos, a földmives embert. Evvel segíti omlasztani a kínai falakat és egyengeti utját a demokratikus fölfogásnak.

Bárd.

— **Kitüntetés.** A király Háy István dr. zalamegyei tisztii főorvosnak a közegészségügy terén szerzett érdemeiért a királyi tanácsosi címet díjmentesen adományozta.

H I R E K .

Tóth Lajos †

A magyar szellemi élet kiváló tehetségű munkással szegényebb: Tóth Lajos, a magyar nemzeti zeneiskola tanára meghalt. Hazánk zeneköltészetében talantumos művelőjét veszítette el benne. Mert Tóth Istentől megáldott zeneköltő volt. Számos kisebb zenei költeményt írt. Mindegyikből nagy költő szól felénk. Érzelmeinek gazdasága, szinarany tisztasága és nemessége, ódai szárnyalása elragadja és fölemeli a lelket. Írt nagyobb művet is: a *Nappal és éjjel* balettet. Huszonháromszor került színre e mű a magyar nemzeti operában. Ez a fényes siker nemcsak Tóth fényes tehetségét, hanem zeneköltői irodalmunk nagy veszteségét is bizonyítja. Sorsa a magyar költők ismert sorsa volt. Írt, küzdött, szenvedett és meghalt. Meghalt a férfi kor és a munkabíró erő legszebb korában. Gyilkos kór támadta meg: a tüdővész. Ott kellett hagynia pár éve tanári működésének helyét, a nemzeti zeneiskolát (zenedét), ide telepedett előbb Csabrendekre, majd mikor ottani plébános bátyja meghalt, átköltözött Sümegre. Azóta az egyszerű, szerény, kedves megjelenésű férfi itt élt közöttünk! Mint embert szerettük, mint költőt és művészt csodáltuk. Most itt hagyott bennünket.

Folyó hó 12-én este meghalt. A betegség kivette kezéből a lantot, a halál elnémította szívet, amelyben a költői érzelmek gazdag forrása buzogott, kioltotta szellemét, annyi édes költői álmok alkotóját s örökre megsemmisítette azokat a fényes ábrándokat, amelyeket lelke szőtt híréről, névről, dicsőségről. 14-én helyezték nyugalomra a sümegi temetőben.

Mély fájdalommal állunk ott sírja mellett és zokogjuk a nagy veszteséget, amely zeneművészetünket érte. Ott lebeg mellettünk a magyar Géniusz is és könnyező szemmel, borongó arccal koszorút tesz arra a sírhalomra, amelyben egyik fényes tehetségű, sokat szenvedett munkása pihenőre tért.

Életrajzi adatai a következők: Tóth Lajos Csurgón (Somogy m.) 1871 január 29-én született. Iskoláit szülővárosában végezte. Apja és az egész család kiváló muzikális tehetséggel vala megáldva. A kis Lajosban is korán fölébredt ez a tehetség, apja gondosan tanította s már 9-10 éves korában élénk felütnést keltett kiváló játékaival. Mikor szülővárosában a főgimnáziumot elvégezte, apja a budapesti nemzeti zeneiskolába adta, ahol tanára a nagy tudományú Tomka István volt. Tanulmányai befejezése után a nemzeti zeneiskola tanára lett. A zongorán nagy virtuóz, a zeneirodalom terén kiváló költő volt. Nagyobb munkáját: a *Nappal és éjjel* balettet Metz Alberttel együtt írta. Nevezetesebb művei: a pályadijas *Nocturno*, *Suite de Morseau*, *Dodecamerone*, *Forrás*, *Trais Morseaux*, *Valse populaire*. Irodalmi hagyatékában sok értékes darab maradt. Közérdek, hogy napvilágra jutva, gazdagítsák zenei irodalmunkat.

A család a következő gyászjelentéssel tudatta halálát:

Özv. Tóth Lajosné szül. Hampel Ernesztin úgy a maga, valamint alulírottak és az összes rokonság nevében fájdalomtól telt szívvel jelenti, hogy forrón szeretett férje, illetve apa, testvér és rokon, Tóth Lajos volt nemz.

zenedei tanár és zongoraművész f. hó 12-én este 9 órakor életének 36-ik, boldog házasságának 9-ik évében hosszú szenvedés és a halotti szentségek ájtatos felvétele után elhunyt. A megboldogult hült tetemei folyó hó 14-én délután 5 órakor fognak a sümegi r. kat. temetőben örök nyugalomra helyeztetni. A engesztelő szent miseáldozat f. hó 15-én reggel 6 órakor fog a sümegi Szent Ferencrendű szerzetesek templomában a megboldogult lelki üdvéért a Mindenhatóknak bemutatni. Sümeg, 1907 június 13-án. Áldás és béke lengjen drága porai felett! Özv. Tóth Károlyné született Gerics Hermin édes anyja. Tóth Dinike fia. Tóth Béla, Tóth László, özv. Pákay Györgyné szül. Tóth Antónia, Tóth Gizella, Tóth Terézia testvérei. Tóth Béláné szül. Schneider Anna, Tóth Lászlóné, szül. Mikes Mariska sógoróni.

— **Kinevezés.** Batthyány Pál gróf vármegyénk főispánja Karácsony Kálmán sümegi szolgabírói tiszteletbeli főszolgabíróvá nevezte ki. Ez az előléptetés hivatalának szivvel-lelékkel élő, kiváló tehetségű és buzgalomú tisztviselőt ért, aki eddigi működésével erre a kitüntetésre bokros érdemeket szerzett.

— Az igazságügyminiszter Gosztony Sándor sümegi járásbírói napidíjast Ógyallára járásbírói irnokká nevezte ki.

— **Áthelyezés.** A kereskedelmi miniszter Puskás Kálmán zalaegerszegi államépítészeti mérnököt a szolgálat érdekében Veszprémbe helyezte át.

— **Bírói kinevezés.** A király Lázár Gyula tabi járásbírói jegyzőt a karcagi járásbíróshoz albiróvá nevezte ki.

— **Szabadságon.** Kellemen Károly dr. reáliskolánk érdemes igazgatója husvét óta beteg. Állapota mostanában jobbra fordult. Egészségének helyreállítása végett 4 havi szabadságot kapott s június 11-én elutazott Budapestre, ahonnan fűrdőre megy üdülés végett. Távolléte alatt Takáts Gyula tanár látja el az igazgatói teendőket. Kívánjuk, hogy teljes egészséggel térjen vissza körünkbe.

— **Eljegyzés.** Németh Jolán (Sümeg) és Simonyi Endre (Budapest) jegyesek.

— **Iskolai vizsgálatok.** A helybeli áll. reáliskolában az évvégi vizsgálatok sorrendje a következő: Junius 17-én d. e. vallás tan I-IV. osztály, d. u. 4 órakor ének és testgyakorlás I-IV. osztály; 18-án d. e. magyar, német, földrajz I. osztály; 19-én d. e. természetrajz, számtan, mértan II. osztály; 20-án d. e. magyar, német, francia III. osztály; 21-én d. e. természettan, algebra, mértan, rajz IV. osztály; 21-én d. u. történet, földrajz III. osztály; 22-én d. e. számtan, mértan, természetrajz I. osztály; d. u. magyar, német, földrajz II. osztály; 24-én d. e. számtan, természettan, mértan, rajz III. osztály; 25-én d. e. magyar, német, francia, történet IV. osztály. A vizsgálatok d. e. 8-kor, d. u. 2-kor kezdődnek. Záró ünnep 29-én d. e. 8-kor. Mindezekre az érdeklődőket szívesen látja az igazgatóság.

— **Bizottsági gyűlés.** A képviselőtestület pénzügyi bizottsága folyó hó 14-én gyűlést tartott, amelyen az állami népiskola építésére fölveendő 200.000 K kölcsön módzatait tárgyalta. Javaslatát a mai közgyűlés elé terjeszti.

— **Községi gyűlés.** Sümeg képviselőtestülete ma vasárnap d. e. fél 11-kor gyűlést tart. Tárgyai: 1. Az emelendő elemi iskola költségeire szükséges 200.000 K fölvétele. 2. A köfajtók bérbeadása. 3. A vásárjog bérbeadásáról intézkedés. 4. A vásártéri marhamérleg bérbeadásáról jelentés. 5. Kaufmann Géza és társa kérvénye ingatlan vétele, esetleg bérbeadása tárgyában. 6. Rendőrválasztás. 7. A hirdető táblákról alkotandó szabályrendelet. 8. Indítványok.

— **Teke- és lövőverseny.** A sümegi lövőtársulat folyó hó 9-én tartotta szokásos teke- és lövőversenyét. Már délután 2-kor megkezdődött a verseny. Puffogott a puska, gördült a golyó, egész alkonyatig. Akkor abbahagyták az érdekes szórakozást, hogy ma folytassák. 8 kor vacsora mellé ült a társaság, ezután pedig táncra perdült az if-

júság s vidám jókedvvel mulatott hajnalig. Ott voltak: *Asszonyok*: Bánfi Alajosné, Eitner Jenőné, özv. Hladny Jánosné, Hladny Jánosné, Karácsony Kálmánné, M. Kossa Gusztávné, Orbán Lajosné, Sólyomy Tivadarné, Sümegi Tivadarné, Szűcs Zsigmondné, Tomka Kálmánné (Zalaszántó). *Leányok*: Bánfi nővérek, Balog Margit (Veszprém), Mojzer Mariska, Orbán Irmuska, Pflancer Jolán (Zalaszántó), Semetke Manci (Zalagógánfa), Szobovics Herminke és Tomka Irmuska (Zalaszántó).

— **Kirándulók Sümegen.** 1902 óta, mióta a Kisfaludy kultusz nagyobb lendületet nyert és a Darnay múzeum megnyitott a nagy közönség részére, Sümeg a tanulmányi kirándulások egyik vidéki középpontjává vált. Évrol-évre a legtávolabb eső iskolák növendékei tanáraik vezetésével felkeresik városunkat. Az évek óta Sümeget felkereső tanintézetek legnépesebb csoportja f. hó 11-én érkezett Sümegre, a győri bencés gimnázium és a kis szeminárium 167 növendéke a rektor és tanári kar vezetésével. A kirándulókhoz csatlakozott 33 hölgy és férfi vendég, nagyrészt a növendékek szülei és hozzátartozói. A Keszthely felől érkező kirándulókat Darnay Kálmán fogadta és kalauzolta Sümeg kegyeletes helyeire és látványosságainak megtekintésére. Kisfaludy Sándor és Szegedy Rozália páros sirját a kirándulók nevében a győri főgimnázium egyik növendéke szép emlékbeszéd közepette megkoszorúta. A temetőből hosszú menetben vonult az ifjúság Kisfaludy Sándor szülőházához, azután Darnay Kálmán múzeumát szemléltek meg. A kirándulók délután, a lövölde kertjében elfogyasztott ebéd után jó kedvvel és szép emlékekkel távoztak Sümegről. — Június 20-án a hódmezővásárhelyi főgimnázium, 24-én pedig hír szerint az egri középiskolák növendékei látogatnak el Sümegre.

— **25 éves jubileum.** A Gróf Batthyány Pálné szül. Inkey Valéria védnöksége alatt levő zalaegerszegi karácsonyfia egyesület június hó 16-án, Zalaegerszegen a vármegyei ház nagytermében tartja meg fennállásának 25 éves jubileumát. Reggel 9-kor hálaadó szentmise lesz. Utána a diszgyűlés, amelyen az ünnepi beszédet Legáth Kálmán apátplébános mondja, az egyesület történetét Cobor Mátyás olvassa fel.

— **Előmunkálati engedély.** A kereskedelmi miniszter Rehnitz Béla pápai nagykereskedőnek az államvasutak Pápa állomásától Borsosgyőr, Kéttornyúlak, Derecske, Daka, Salamon, Pölske, Noszlop, Nagyboldvány, Oroszi és Borszörcsög községek érintésével az államvasutak Devecser állomásáig s innen folytatva, Bodorfa Hany, Káptalanfa, Gyepükaján és Csabrendek határain át a Dunántúli h. é. vasutak Ukk állomásáig vezetendő gőzüzemű h. é. vasutonalra kiadott és Borsosgyőr, Pápa, Nagyalázsony, Vid, Vecse, Nagyszőlős, Doba és Borszörcsög községek érintésével tervezett variáns vonalra, valamint Csabrendek községtől a Dunántúli h. é. vasutak Sümeg állomásáig vezetendő vonalrészre is kiterjesztett előmunkálati engedély érvényét egy év tartamára megújította.

— **Alapszabályok jóváhagyása.** A gyenesdiási Balaton-fürdő egyesület alapszabályait a belügyminiszter jóváhagyta.

— **Iskolai hír.** A szombathelyi áll. s. közs. felső kereskedelmi iskolába a jövő 1907-8. évre való felvétel már június 30-án és július három első napján mindenkor 9-12-ig, és 2-4-ig lesz az igazgatósági irodában. Ez alkalommal a születési és utolsó iskolai bizonyítvány átadandó, 10 korona felvételi és 1 korona utazási alapidij lefizetendő. Szeptemberben csak kivételesen van felvételnél helye azok számára, akik késedelmeket elfogadható okokkal igazolják. A szeptemberi kivételes felvétel 1-én d. e. 2-án és 3-án pedig d. e. és d. u. lesz. Ekkor tartoznak a már júliusban felvett növendékek is a tandíjrészlet lefizetése végett szülőik vagy azok helyettesével és a felvételi jeggyel jelentkezni. Felvételnél az alsó osztályba azok a tanulók, akik a gimnázium, reál, vagy polgári iskola négy osztályát sikerrel végezték. A

latin nyelvből való bukás nem számít. A tandíj egész évre 60 korona, ami négy részletben is fizethető. Tandíjmentességre csak szegény és jó magaviseletű tanulók tarthatnak számot. Ez iránt való kérvény az intézet igazgatóságához címzendő és a legújabb keletű szegénységi bizonyítvánnyal ellátva, a júliusi felvételnél az igazgatónak adandó át. Az intézet mindenik osztályát párhuzamosan nyitjuk meg, így egy-egy osztályba 70-80 tanuló felvehető. Mégis ajánlatos, hogy a növendékek a felvételre idejében jelentkezzenek, mert helyeiket csak így biztosíthatjuk. Az igazgatóság.

— **Hirdető táblák.** A hét folyamán az előjáróság kifüggesztette a hirdető táblákat, 12 darabot. Ezzel vége szakad a falak elcsúfításának. A képviselőtestület szabályzatot alkot a táblák használása végett.

— **Helyreigazítás.** Lapunk múlt számában Föllartóztatott kivándorlók című hírünkben Hirsch Izraelt dabronci vendéglősnek tettük meg, holott Zalaerdődön lakik.

— **Pályázat posta-segédtszti állásokra.** Posta távirda segédtszteké váló kiképzés céljából a m. kir. posta távirda és távbeszélő hivatalokhoz növendékek vétetnek fel. Növendékké felvételért azok a magyar honos ifjak pályázhatnak, kik a magyar nyelvet, a horvát-szlavonországi illetőségűek pedig a horvát nyelvet szóban és írásban bírják; továbbá a középiskola IV. vagy ezzel egyenlő rangu más iskola megfelelő osztályát hazai intézetben sikerrel végezték, 14 évesnél nem fiatalabbak és 16 évesnél nem idősebbek. E föltételeken kívül a pályázók községi erkölcsi bizonyítvánnyal fedhetetlen magaviseletüket, közhatóságai orvosi bizonyítvánnyal pedig ép és egészséges, a posta távirda és távbeszélő szolgálatra testileg alkalmas voltukat is igazolni tartoznak. A fölvételért sajátkezűleg irt, ivenkint egy koronás bélyeggel ellátott és a fent elősorolt föltételeket igazoló okmányokkal fölszerelt kérvénnyel 1907. évi július hó 31-ig lehet folyamodni. A kérvény az illető posta-távirda igazgatóságához címelve annak a posta-távirda hivatalnál nyújtandó be, hová folyamodó növendékké fölvételét óhajtja. A folyamodványra a szülőeknek, illetve árváknál a gyámnak beleegyező nyilatkozata is reá-vezetendő.

— **A szerb tövis irtása.** A földmivélségi miniszter szigorú rendeletet bocsátott ki a szerb tövis kiirtása végett. Az irtást legjobban a virágzás idején, júniustól októberig lehet végezni. Akik a rendeletet nem fogantostilják, kihágást követnek el s 100 K-ig terjedhető pénzbüntetéssel sújthatók.

— **A fegyvergyakorlatok alóli felmentés.** A közös hadseregbeli és honvéd tartalékosoknak a fegyvergyakorlat alól való fölmentése, illetőleg annak valamely későbbi időre való elhalasztása iránt benyújtott kérvényeknél a honvédelmi miniszter többször tapasztalta, hogy noha a kérvények az illetékes közigazgatási hatóság véleményező vagy igazoló záradékával el voltak látva, a kérvényekben felhozott megokolás a valóságnak nem felel meg teljesen. Ennélfogva a honvédelmi miniszter leiratában szigorúan meghagyta az illetékes közigazgatási hatóságoknak, hogy fegyvergyakorlat alól történendő felmentéseknél, vagy későbbre kért elhalasztásoknál a megokolásra felhozott körülményeket hivatalos vizsgálat után, mindenkor előzetesen határozzák meg és szabályszerű igazolással csak akkor lássák el, ha a fölmentés, vagy elhalasztás helyes okairól kétségtelen meggyőződést szereztek.

— **Az izgató bűnhődése.** Tragikus sors ért Zalakoppányban egy izgatót. Szabó József azért érkezett a faluba, hogy ott a földmunkások helyi csoportját megalakítsa. Miután népgyűlés tartására engedélyt kapott, a mezei munkásokat gyűlésre hívta össze és hosszasan fejtegetni kezdte előttük a szakszervezet céljait és szükségességét. Már beszéde elején láthatta, hogy ebben a faluban aligha akad elvtársakra, mert a hallgatók folytonos közbeszólásaikkal zavarták és tiltakoztak a szónok minden érve ellen. A hangulat egyre

izgatottabb lett és veszélyessé vált akkor, midőn a hallgatóság két pártra oszlott és egy kisebb töredék rokonszenvesen fogadta az izgató szavait. A szónok már csaknem bevégezte beszédét, midőn borzalmas jelenet következett. Azok között, kiket az izgató nem befolyásolhatott, állott egy napszámos élesített kaszával. Ezt az embert egyre jobban fölizgatta a szónok vakmerősége. Midőn az izgatást nem akadályozhatta meg, a szocialista szónokhoz ugrott és kaszájával feléje sújtott Szabó Józsefet előntötte a vér és összeesett. Életbenmaradásához alig van remény. A rettenetes eset nagy megdöbbenést keltett. Szabót elvitték a helyszínéről és ápolás alá vették, a napszámost pedig letartóztatták.

— **A gyermekszobából.** *Unoka:* — Nagymama, magának megdöglött a golyója? *Nagymama:* — Miért, te kis buksi? *Unoka:* — Mert maguknál nincs kis gyerek.

— **Nyomdászstanoncnak** egy jó házból való fiú, ki legalább két középiskolai osztályt sikeresen végzett, felvételt Horvát Gábornál Sümegen.

— **Tanulónak** egy jó házból való fiú felvételt Beretzky Gyula fűszerkereskedésében Sümegen.

Felelős szerkesztő: Éles Károly.

Laptulajdonos és kiadó: Horvát Gábor.

Nyilt-ter.

E rovatban közöltek nem felelős a szerkesztő.

Fogműterem.

Tapolcán minden hó 20-tól 27-ig.

WELLNER GYULA

veszprémi fogász fiók-műterme

Tapolca, Eibesütz szálloda.

Készít minden a modern fogászat körébe vágó műveleteket, jótállással. Szájpadlás nélküli műfogak.

Big csak a pro liginy vagyok,
I ar igazságtól durradok,
Ért pedig hívjék el nekem,
Kneipp-kávénak köszönök.

Valódi csak az eredeti csomagokban Kathreiner nével.

Ne használja senki keverék nélkül az izgató gyarmatkávé!
Kizárólag a Kathreiner-féle Kneipp-malata kávé bizonyult a legjobb pótkávénak, mely könnyen emészthető, tápláló és vértképez, miáltal előmozdítja az egészséget.

Gyermekeket már csak a Kathreiner-re szoktassuk.

Szükségeiteket a következő kereskedőknél és iparosoknál szerezzük be:

BAZSÓ SÁNDOR és FIA kovács és kocsigyártók. Árpád-u.

BERETZKY GYULA fűszer-, liszt- és üvegáru-kereskedése.

BÓDIS IGNÁC épület- és butorasztales Széchenyi-u.

BORSOS JENŐ úri és női cipész. Kész úri és női cipők. Kossuth-utca.

BÖHM PAL divatárú-kereskedő, vászon gyári raktár.

DARNAY KALMÁN vas- és fűszerkereskedő Gazdasági gépek raktára. Régiségtár.

FEJES LAJOS, hentes és kocsmáros. Árpád-u. 156. sz.

FISCHER MÓR ecetszesz-, konyak- és likörgyáros, pálinkanagykereskedő. Mosó-u.

GRÜNFELD J. úri szabó üzlete és kész férfi ruharaktár, Sümegen.

HORVÁTH LAJOS borbély és fodrász. Kossuth Lajos-ucca.

HULLAY LAJOS építőmester Árpád-ucca 454 sz.

HERCZIG BÁLINT épület- és butorasztalos, sirkoszoru, érc- és fakoporsó dús választékban. Városháza-ucca 593 sz.

JANKÓ ÁRPÁD úri és női cipők. Márkus-féle Áruház mellett.

JOÓS ANTAL borbély és fodrász. Kossuth Lajos-ucca, Epstein-ház.

KELL JENŐ hérkocsitulajdonos és borügynök. Mihályfai-ucca 82. sz.

KLÄFFL LAJOS épület- és butorasztalos, Temetkezési vállalkozó. Nagy koporsó-rakt.

KLEIN MÓR pék üzlete. Hazai sörök raktára.

KOHN TESTVÉREK vaskereskedése, gépraktár. Kossuth Lajos-ucca.

KOVÁCS ZSIGMOND borbély és fodrász.

KOVÁCS VILMOS vegyeskereskedő és kocsmáros. Mihályfai-ucca.

KORBÉLY FERENC sütő üzlete. Árpád-ucca 287. sz.

MAUTHNER SAMU vegyeskereskedő. Keszthelyi-ucca.

MÁRKUS SALAMON FIA áruház. Kossuth Lajos-ucca.

MESTERHÁZY SÁNDOR vendéglős a Kisfaludy-szálló tulajdonosa.

MÉSZÁROS SÁNDOR hentes. Kossuth Lajos-ucca.

NOVÁK SÁNDOR mézeskalácsos és a cseri henger-műmalom liszteladása. Deák Ferenc-ucca 112. sz.

ORBÁN ISTVÁN kávéháza. Kossuth-ucca

PAULINYI JÓZSEF lisztkereskedése, gabonacsere. Flórián-tér és Árpád-ucca sarkán.

PENTZ MIHÁLY kőfaragómester, nagy sirkőraktár. Árpád-ucca.

ROTHSCHILD SÁNDOR épületfa- és deszkakereskedő. Rendeki-ucca.

SCHRÖDER JÓZSEF vasuti vendéglős.

SKÁLÁK MIHÁLY vendéglős, Árpád-ucca.

SÖVÉNY JÁNOS épület- és butorasztalos. Árpád-ucca 286.

SZELE KALMÁN benzin motor- és cséplő-géptulajdonos. Temető-ucca.

SZIJARTÓ GYÖRGY templom-, szoba- és cimfestő. A plébánia templom mellett.

SZELESTEY GÉZA beszálló vendéglője az »Arany-bárány.«-hoz.

TASCHEK JÁNOS építőmester és vállalkozó. Árpád-ucca 145sz.

TÓTH GYULA férfi- és gyermekruha raktára, Flórián-tér.

WÜRZBURGER JAKAB vegyes, porcellán és üvegáru nagykereskedése.

SCZHIESCHE JÓZSEF gőzmalomtulajdonos. Gabonacsere.

Új sümegi

és brom képeslevelezőlapok, dús választékban kaphatók.

Horvát Gábor

könyvkereskedésében Sümegen.

Eladó!!!

nagymennyiségű első osztályú szokvány minőségű fajtiszta gyökerező **fásoltvány** az összes bor és csemege fajkból; ugyszintén I. osztályú **sima és gyökerező Riparia-Portalis, Rupestris-Manticóla, és Vitis Solonis** amerikai-vadvessző, valamint **hazai sima és gyökerező vessző.**

Badacsonyvideki Szőlőtelep
kezelősége, Tapolca (Zala m.)

Kardos Gyula szijgyártó Sümegen.

Van szerencsém Sümeg és vidéke n. é. közönségét értesíteni, hogy Sümegen a Kossuth Lajos uccában, Epstein V. úr házában a mai kor kívánalmainak megfelelő

szijgyártó üzletet

nyitottam. Nem kimélve sem költséget, sem fáradságot, hogy e tekintetben legmesszebb menő igényeknek is pontosan és lelkiismeretesen megfelelhessenek. Raktáron tartok: tehervonó és futószerszámokat, egyes szerzőrészleteket. Megrendelések gyorsan elkészíttetnek, javítások pontosan és lelkiismeretesen, jutányos árban eszközöltenek. A n. é. közönség szives pártfogását kérve, vagyok

kiváló tisztelettel

Kardos Gyula szijgyártó.

ÓVÁS!!

A régóta kitűnően bevált **GREENSILL-féle SZÁJVIZET**

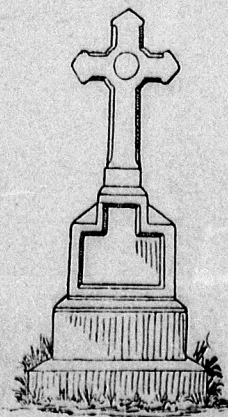
utánozzák! Amelyen e törv. védjegy nincsen, utasítsuk vissza.

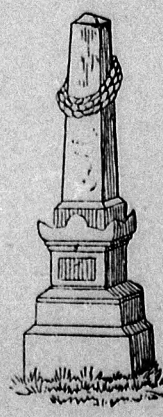
Kapható: minden gyógytárban, drogeriában, és jobb illatszer-kereskedésben.

Pentz Mihály

kőfaragómester Sümegen.

Dús választék mindenféle sirkőben. Ugy mint: márvány, gránit, szienit, labrador és porfirból. Siremlékeket, uti kereszteteket, szentháromság-szobrokat, épület- és minden egyéb e szakmába vágó munkákat és javítást jutányos áron elvállal és izléses kivitelben készít.

Porcellán

servicek, edények, dísz-
tárgyak, mosdókészle-
tek, kávéházi és ma-
gánhasználatra, fehér
és színes kivitelben

legolcsóbban

Würzburger Jakabnál

Sümegegen, kaphatók.